

מסורת הש"ס‏‏
עם הוספות

א) [לעיל מז:ג] (ז) [לקמן מד:ג] (ג) [לעיל מא:ג].
ב) [סג] (ה) שנת קלא'.
ג) ג"ז שס, (ז) ויקרא ח לח, (ט) [ועי' חוס' ר"ה כט: ד"ה שמא וחוס' מגילה ד: ד"ה ועצרתה וחוס' צלה ית. ד"ה שמא], (ט) [ועי' חוס' פסחים נאג, ד"ה כגון], (י) שבת קלא:, (ס) [לעיל כח:].

הגהות הב"ח

א) גמ' ראשון אפילו בגזולים הראשון, ג"צ ובפסחים דף ה מוקי זה ללימוד אחר: (ב) **שם** אהה אומר ימים ואפילו לילות או אינו אלא ימים ולא לילות ודין הוא האמר כאן ימים ונאמר להלן ימים במלואים ימים מה להלן ימים ואפילו לילות אף כאן ימים ואפילו לילות או כלל לדרך זו נאמר כאן ימים ונאמר להלן ימים מה להלן ימים ולא לילות אף כאן ימים ולא לילות נראה למי דומה דנין דבר כז"ל: (ג) רש"י ד"ה אינהו וכו' על פי הראיה:

גליון הש"ס

תום' ד"ה ויעבירונו וכו' ומעם ראשון נראה, עיין עירובין דף לב ע"כ חוס' ד"ה הכא באלין:

תורה אור השלם

א) וַלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר פֶּתַת תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ עֵבֶת וַעֲרַבְתֶּם וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים: [ויקרא כג, ט]

ב) בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל הָאֹרֶחַ בְּיִשְׂרָאֵל יָשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת: [ויקרא כג, מב]

ג) וּפִתַּח אֹהֶל מוֹעֵד תֵּשְׁבוּ יוֹמָם וּלְיָלָה שִׁבְעַת יָמִים וּשְׂמַחְתֶּם אֶת מִשְׁמַרְתּוֹ יְיָ וְלֹא תָמוּתוּ בִּי בַּן צִיּוֹתַי: [ויקרא ח, לה]

הגהות וצינונים

א) [צ"ל דתנן] [גליון]:
ב) [צ"ל ותנן] [גליון]:
ג) בבכ"י וילקויש' וברש"י נוסף **דרבנן**:
ד) בדפו"ר מתחיל בתיבת **לא** גזרו ביה **רבנן** דיבור חדש, ומדברי רש"י נראה שהי' לו הגירסא בגמ' ביה, ועיין רש"י:
ה) בדפו"ר דוחין את השבת כ"ל תיקונייה, וברש"ל הגיה **לכ"ל** וכ"ה בכתי"י:
ו) בדפו"ר נוסף **משום הוצאה**, (וכ"ה ברש"י):
ז) דגזרו **שמדא** (דפו"ר):
ח) צ"ל **לרבי אבא** [גליון]:
ט) בדפו"ר נוסף בקביעא **דירחא** **לירדחו**:
י) [צ"ל **ומשנה**] [גליון]:

לולב וערבה

ויעבירונו ארבע אמות ברה"ר. הוא הדין דמנ"י למימר ויוציאו מרשות היחיד לרשות הרבים אלא שצרכו מקומות וענינים אמרינן יש לחוש להעצרת ארבע אמות ואין לחוש להוצאה כגון אם היה צקרפף או צגינה דאין כאן איסור הוצאה דאורייתא ויש כאן איסור העצרה צרה"ר או הגציהו על מנת ליטלו ולא להוציאו ונמלך להוציאו פטור משום הוצאה אם לא עמד לפוש צינתים כדאמרין במסכת שבת (דף ה:):
הא תקינו ליה רבנן לייטלו בביתו. כדקתני מתניתין התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל צציתו ומתוך שלא התרת לו אלא צציתו זכור הוא ולא אחי לאפוקי: **אלא ראשון**. דחשונה נטילתו דאפי' בגזלין חייב ללא גזרו ציה רצנן לא בגזלין ולא צמקדש אצל שאר הימים שאינו מן התורה אלא צמקדש לא חשיבא נטילה ידיהו וגזור ציה רצנן משום חומרא דשבת אף צמקדש. ואם תאמר נמצאו צ"ד מתנין לעקור דצר מן התורה הא אוחצינה ציצמות (דף ה:י) ושנינן שז' ואל' תעשה שאני: אי הכי. משום דאיתיה בגזלין לא גזור ציה: **האידינא** נמי. לידחי צי"ט ראשון את השבת: **לא ידעינן** בקביעא דירחא. שמא אין י"ט עד למחר דהוה לן למעבד אלול מעוצר: **אינהו**. צי ח"י שעדיין מקדשין על (א) הראיה: **לירדחו**. להו אף צומן הזה: **ותניא אידך**. מתניתין היא צסוף פירקין דלעיל (דף מא:): **ביום אפי' בשבת**. דמשמע כל דהו יום וקרא יתירא הוא דמנ"י למכתב צראשון: **ראשון אף בגבולין**. לאו מרצויה דריש אלא ולקחתם ציום ראשון ולא פירש מקדש משמע אפי' בגזלין: **הראשון**. ה"א מיעוטא הוא כלומר צראשון לחודיה הוא דאמינא לך ואף שצבת: **אצטרדין קרא** למישרי מלמדי דרבנן. עדיין לא נאסר טלטול צעולם וצא הכתוב להמירו כאן: **למיכשירי** **לולב**. צא הכתוב ללמדך שמכשירי לולב דוחין את השבת כלומר^[א] תיקוניה ואפילו לקוללו מן המחוצר ולאוגדו: ונאמר **לחץ ימים**. צלולב מה להלן ימים ולא לילות כדכתיב ציום הראשון: **במלואים**. כדכתיב (ויקרא ח) ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה וגו':

סוכה מנותרת כל היום ומלואים מנותרם כל היום לישז צעורה ושלל לצאת כדכתיב^[א] ומפתח אהל מועד לא תצאו שצעת ימים ונאמר תשבו יומם ולילה שצעת ימים:
תשבו

מדבר שמצותו לדורות ואל

צהמ"ק התקין רצי יוחנן בן זכאי שיהיו תוקעין צכ"מ שיט צו צ"ד ולולב לא אישתרי כלל כדמסקי' לקמן וי"ל דשופר שהוא לעלות זכרונם של ישראל לאציהם שצשמם^[א] לא רלו לצטל לגמרי וכיון דצדח צ"ד תקנו תקנו צכל מקום שיט צו צ"ד חע"פ שצומן הצית לא היה אלא צמקדש דוקא ועוד דצדין הוא דלולב יהא דותה בגזלין יותר משופר דצרה"ה דלא ידע קציעות החודש אלא צירושלים אצל י"ט ראשון דלולב היה ידוע אף בגזלין:
הראשון מלמד שאינו דוחה אל"א י"ט ראשון. מייתורא דה"א קא דריש דה"א מיעוטא הוא כלומר צראשון לחודיה הוא דצו ציום וצפ' גיד הנשה (חולין ד' נא). דרש היך המיומנת שצריך למעוטי שמאל וכן העולה עולה ראשונה (פסחים ד' נח):

וזימנין דאחיא ה"א לרצות כדאמרין לעיל צסוף פרק הישן (ד' נח:): גצי תוספת עינוי דיום הכפורים האזרת לרצות את הנשים וגצי סוכה האזרת לרצות את הגרים כל אחד לפי עניינו:
וסוכה גופה מנלן. דאי משום תשבו כעין תדורו מה דירה צין ציום צין צלילה דמהאי טעמא הוה מרצינן^[א] נשים מה דירה איש ואשתו אי לאו משום הלכתא שאני הכא דמעטיה קרא צהדיא לילות דשצעת ימים משמע ימים ולא לילות דשצעת ימים מיהו למאי דקאמרין נראה למי דומה קשה:

תשבו

תשבו

פרק רביעי

סוכה

מג.

ויעבירונו ארבע אמות ברה"ר. ה"ה דמנ"י למימר ויוציאו מרה"י לרה"ר אלא שצרכו מקומות וענינים אמרינן דיש לחוש להעצרת ארבע אמות ואין לחוש להוצאה כגון אם היה מונח צכרמלית או צקרפף או צגינה דאין כאן איסור הוצאה מדאורי"י

ויש כאן איסור העצרה צרה"ר או אם הגציהו על מנת ליטלו ולא להוציאו ונמלך עליו להוציאו פטור^[א] אם לא עמד לפוש צינתים כדאמרין צפ"ק דשבת (דף ה:):
כך פי' צקונט' וטעם זה לא יתכן דגצי העצרה נמי אם מתחילה נטלו על מנת שלא להעצירו ארבע אמות חע"פ שהעצירו אחרי כן לא מיחייב אם לא עמד לפוש צינתים ^ע וטעם ראשון נראה אי נמי מרה"י לרה"ר אית להו היכירא וליכא למיגזר אצל צרה"ר וזימנין דלאו אדעתיה ומעציר ארבע אמות^[ב]:

הא תקינו רבנן לייטול בביתו. כדקתני מתניתין ומתוך שלא התרת לו אלא צציתו זכור הוא ולא אחי לאפוקי וכי תימא ח"כ לתקנו נמי כל שצעה צציתו כשחל שצבת יודע הגמרא דמהני קלמ הואיל דראשון דאורייתא: **לא ידעינן בקביעא דירחא**. לאו משום דלא ידעינן דהא אמרינן צריש ציה (דף ד:י) דהאידינא ידעינן אלא עצוד רצנן כאילו לא ידעינן משום גורה דהתם דזימנין דגזרו גורה^[א] ואחי לקלקולי וצפ' מקום שנהגו (פסחים דף נא:יט) דאמ' ליה רצ ספרא (לרצא^[א]) כגון אנא דידענא צקציעא דירחא צישוצ לא עצידנא צמדצר מאי לא כמו שפירש צקונט' שהיה צקי צסוד העיצור דמ"מ אסור כדפריש"י אלא מפרש רצינו תס דהוה דייר היכא דמטו שלוחי תשרי וזימנין דאזיל צניסן היכא דמטו שלוחי ניסן ולא מטו שלוחי תשרי דגזרינן צההוא דוכתא ניסן אטו תשרי ועצדינן תרי יומי כדאמרין צסוף פ"ק דראש השנה (דף כא:י): **אינהו** ידידי **בקביעא דירחא**^[א] אין הכי נמי. אין מסקנא זו קיימא דלקמן מסקינן כיון דלדידן לא דחי לדידהו נמי לא דחי (וצרייתא^[א]) דקתני מוליכין לולציהן לצית הכנסת מוקמינן צומן שצית המקדש קיים וצגזלין וח"ת מאי שנא משופר דתנן פרק ד' דר"ה (דף כט:יט) של ר"ה שחל להיות שצבת צמקדש היו תוקעין אצל לא צמדניה וי"ל דשאני לולב שאינו אלא טלטול צעלמא וכיון דאישתרי צמקדש לא החמירו צמדניה אצל צחקיעת שופר איכא מעשה חכמה ואחמור צה טפי ומיהו קשה דלאחר חורצן הקילו צשופר טפי מצלולב דתנן צרה"ה (סג) משחרצ

צהמ"ק התקין רצי יוחנן בן זכאי שיהיו תוקעין צכ"מ שיט צו צ"ד ולולב לא אישתרי כלל כדמסקי' לקמן וי"ל דשופר שהוא לעלות זכרונם של ישראל לאציהם שצשמם^[א] לא רלו לצטל לגמרי וכיון דצדח צ"ד תקנו תקנו צכל מקום שיט צו צ"ד חע"פ שצומן הצית לא היה אלא צמקדש דוקא ועוד דצדין הוא דלולב יהא דותה בגזלין יותר משופר דצרה"ה דלא ידע קציעות החודש אלא צירושלים אצל י"ט ראשון דלולב היה ידוע אף בגזלין:
הראשון מלמד שאינו דוחה אל"א י"ט ראשון. מייתורא דה"א קא דריש דה"א מיעוטא הוא כלומר צראשון לחודיה הוא דצו ציום וצפ' גיד הנשה (חולין ד' נא). דרש היך המיומנת שצריך למעוטי שמאל וכן העולה עולה ראשונה (פסחים ד' נח):
וזימנין דאחיא ה"א לרצות כדאמרין לעיל צסוף פרק הישן (ד' נח:): גצי תוספת עינוי דיום הכפורים האזרת לרצות את הנשים וגצי סוכה האזרת לרצות את הגרים כל אחד לפי עניינו:
וסוכה גופה מנלן. דאי משום תשבו כעין תדורו מה דירה צין ציום צין צלילה דמהאי טעמא הוה מרצינן^[א] נשים מה דירה איש ואשתו אי לאו משום הלכתא שאני הכא דמעטיה קרא צהדיא לילות דשצעת ימים משמע ימים ולא לילות דשצעת ימים מיהו למאי דקאמרין נראה למי דומה קשה:

תשבו

תשבו

עין משפט
נר מצוה
ד א מיי' פ"ז מהלכות לולב הלכה יד:
ה ב מיי' שס הל' יז:
ו ג מיי' שס הלכה י סמג שם טוש"ע א"ח ס' תרעז סעיף א:
ז ד מיי' פ"ז מהלכות סוכה הלכה ו סמג עשין מג טוש"ע א"ח ס' תרלט סעיף א:

רבינו חננאל

רבינו חננאל

בקי ללמוד ויעבירונו ד' אמות ברשות הרבים והיינו טעמא דשופר והיינו טעמא דמגילה. ואקשי' אי הכי ניגזור אפי' י"ט ראשון ושנינן י"ט ראשון דאיתיה מן התורה בגבולין לא גזור רבנן בביתו אבל שאר הימים דליתנהו מן התורה בגבולין גזור רבנן ליטלו בביתו. ואקשינן אי הכי דאיתיה מן התורה בגבולין האידנא נידחי ליטלנו בביתו ודחינן לא ידעינן בקביעא דירחא ומספיקא לא דחינן שבת. בית הוועד ידידי בקביעא דירחא לידחו ושנינן אין לדידהו ידידי בקביעא דירחא האידנא נמי דחי מדתנן בפ' לולב הגזול י"ט של חג שחל להיות בשבת כל העם מוליכין את לולביהן לבית הכנסת ובפירקין תנן כל העם מוליכין לולביהן להר הבית ש"מ צומן שבית המקדש קיים היו מוליכין לולביהן להר הבית אחר שחרב בהמ"ק והיו מוליכין לולביהן לבכה"צ. ונדחת האי סברא דהא מקשינן לקמן ושנינן לא אידי ואידי צומן שבהמ"ק קיים ולא קשיא [כאן] במקדש בהר הבית [וכאן] בגבולין ובשאר המדינות בכנסת ותרוייהו צומן שבית המקדש קיים. יום ראשון דאיתיה מן התורה בגבולין מנ"ל דתניא ולקחתם כל אחד ואחד לכס משלכם להוציא השאול והגזול ביום ואפי' בשבת לאיתויי מכשירי לולב